

ОХОРОНА ПРАЦІ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ

*Костянчук К.В., студентка (гр. УМ-42, ФММ КПІ ім. Ігоря Сікорського);
Полукаров О.І., канд. тех. наук (каф. ОПЦБ КПІ ім. Ігоря Сікорського)*

Кожен підприємець має пам'ятати про забезпечення гідних умов праці, які мають відповідати нормативним вимогам охорони праці в Україні, та загальної безпеки як про безпосередній обов'язок роботодавця. Існує думка про неактуальність теми охорони праці в банківській сфері, яка в свою чергу не працює з обладнанням підвищеного рівня небезпеки, а основна частина працівників виконує роботу в офісних приміщеннях. Згідно із діючим законодавством України, охорона праці в банку нічим не відрізняється від охорони праці на інших підприємствах, охоплюючи системи правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини в процесі трудової діяльності [1].

Але, в діяльності будь-якого працівника банку є ризик отримати травму. Так в банківській сфері, як роботодавця, створені служби охорони праці або введені посади фахівця з охорони праці з відповідним рівнем підготовки. Діюча система управління охороною праці та проведення профілактичних заходів в банківському секторі базується на законодавчих та нормативних актах, робочих інструкціях. Частими випадками травмування робітників стає недотримання елементарних правил безпеки при використанні офісних меблів, що вимагає від служби охорони праці банків проводити обов'язкові вступні інструктажі для прийнятих на роботу співробітників.

Банківський сектор має схожі, на ряду з іншими, загальні проблеми охорони праці в Україні, такі як недотримання необхідного рівня захисту та попередження травм робітників, не проведення упереджуючих заходів запобігання травматизму тощо. Актуальними залишаються специфічні проблеми сектору охорони праці в банках.

Специфіка діяльності банків та інших кредитних установ спричиняє необхідність вдосконалення законодавства, що регулює трудові відносини в даній сфері з метою приведення його у відповідність сформованої практики і нормативно-правового забезпечення. Окрім проблеми відсутності єдності термінології в правових актах, легально не визначені особливості праці банківських працівників, що не дозволяє забезпечити повноцінний захист їх трудових прав. Для удосконалення чинного законодавства, а також локальних правових актів банків в сфері організації праці, необхідно визначити головні напрямки проблематики.

У банківському секторі існує ряд особливих професій, специфіка діяльності яких у сфері охорони праці регулюється переважно інструкціями. Багато шкідливих факторів в роботі банківського співробітника не завжди очевидні, наприклад працівників касових центрів, інкасаторів тощо. На жаль, на сьогоднішній день законодавчо-нормативна база та інструкції не охоплюють

усі напрямки специфіки діяльності таких професій. Касові працівники, як представники комунікаційного центру банків та інших кредитних установ, працюють безпосереднє зі споживачем та здійснюють грошові операції. Робота з купюрою, як невід’ємна складова операцій з грошовими знаками, для касира несе ряд небезпек, які не враховуються ні роботодавцем, ні державою на законодавчому рівні. Касові працівники постійно вдихають бруд, який скупчується на грошових банкнотах або монетах, доторкаючись до яких працівники також переносять різноманітні мікробактерії.

Дослідники з США, вивчивши понад півтори сотні грошових купюр валют різних країн, виявили практично на всіх із них сліди бісфенолу А – потенційно небезпечної для здоров’я хімічної речовини. Американські вчені, співробітники університету штату Нью-Йорк (State University of New York) відібрали для свого дослідження 156 паперових грошових банкнот, які представляли національну валюту 21 країни.

Результат вразив самих авторів експерименту – практично 100% банкнот, вивчених ними, були забруднені бісфенолом. Найбільш забрудненими виявилися доларові банкноти США, найменш – філіппінські і в’єтнамські гроші. Бісфенол А може чинити негативний вплив на внутрішньоутробний розвиток плода, порушуючи формування ендокринної системи, а також провокувати виникнення таких захворювань, як надмірна вага, діабет, гіперактивність дітей, безпліддя і деякі види раку [2].

Подібні дослідження також проводилися в Європі, Азії та Росії. Вчені цих країн провели аналіз національної валюти і виявили на ній тисячі мікроорганізмів, що викликають захворювання – туберкульоз, гепатит, сальмонельоз, дизентерію. Україна не стала винятком й на сторінках багатьох газет та порталів можна знайти дослідження незалежних лабораторій, які також вражають будь-яку уяву.

У 2013 році в різних громадських місцях Києва – на ринках, у магазинах, обмінних касах, ресторанах – було зібрано 11 купюр і відправлено їх на аналіз на кафедру біотехнології Інституту екологічної безпеки Національного авіаційного університету. Вчені мали дослідити гроші на наявність небезпечних мікроорганізмів. На гривнях було знайдено мікроорганізми, що викликають туберкульоз, сибірську виразку, пневмонію і безліч грибкових захворювань, які представлено на рис.1. [3].

Підтверджуючим у 2016 році Донецьким обласним лабораторним центром санепідемстанції було проведено дослідження із наявності, на купюрах різним номіналом, грибків та бактерій. На перевірку було взято шість зразків – одна гривня, 10 гривень, 20 гривень, 100 гривень, 500 гривень і 50 копійок. Після змиву з кожної купюри, зразки пронумерували і на три дні помістили до спеціальної печі, щоб накопичити мікроби і мати можливість їх висіяти. За результатами аналізів було виявлено: на купюрах номіналом одна гривня, 10 гривень та 20 гривень – кишкову паличку; на 10 гривневій купюрі та 50 копійках було ще знайдено стафілокок. На банкнотах 100 та 500 гривень було багато мікробів, але патогенних не виявлено [4].



Рис.1. Результати мікробіологічного аналізу грошових купюр, проведеного кафедрою Біотехнології Інституту екологічної безпеки НАУ [3]

Отже, для співробітників банків та інших кредитних установ, які безпосередньо здійснюють свою діяльність у сфері грошових операцій, мають вводитися додаткові заходи з охорони праці. При проведенні таких операцій касові працівники мають використовувати засоби індивідуального захисту такі як маски, рукавички та антисептичні засоби для знезараження ділянок шкіри. Через прогалини у законодавчих та нормативних актах, подібні заходи мають вводитися роботодавцями самостійно, фіксуючи процедури на рівні інструкцій.

Висновки: Банківський сектор, як один із напрямків здійснення комерційної діяльності, має актуальну специфіку роботи працівників. Специфіка сектору передбачає необхідність введення додаткових пунктів інструкцій з охорони праці, які на формалізованому рівні мають охороняти життя, здоров'я та працездатність робочого персоналу. На жаль сьогодні роботодавець не зацікавлений в подібних заходах, але розширення ринкової діяльності України сьогодні вимагає від підприємців будь-якого сектору враховувати вимоги зарубіжного ринку, який нині ставить безпеку та благополуччя працівника понад усе.

Література

1. Закон України «Про охорону праці», 1992 рік
2. Деньги – вред: на банкнотах накапливается опасный токсин [Електронний ресурс] // Health. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.health-ua.org/news/10877.html>.
3. На гривнах обнаружили возбудитель туберкулеза и сибирской язвы [Електронний ресурс] // Вести. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <https://vesti-ukr.com/kyiv/6403-na-grivniah-obnaruzhili-vozbuditel-tuberkuleza-i-sibirskoy-jazvy>.
4. На ваших гривнях є кишкова паличка і стафілокок. Журналісти це перевірили [Електронний ресурс] // 20 хвилин. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://vn.20minut.ua/Podii/na-vashih-grivnyah-e-kishkova-palichka-i-stafilokok-zhurnalisti-tse-pe-10517853.html>.